



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 763

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 26 septembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 397 din 13 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații	2–4
Decizia nr. 421 din 15 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală	5–6
Decizia nr. 437 din 22 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală	7–11
Decizia nr. 525 din 11 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 906 din Codul de procedură civilă	12–14
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
2.743. — Ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru aprobarea modelului, conținutului și instrucțiunilor de completare ale formularului (086) „Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA”	14–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 397**

din 13 iunie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Bianca Drăghici	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, excepție ridicată de Asociația GIR 2003 Satu Mare, cu sediul în Satu Mare, în Dosarul nr. 3.678/296/2015/a1 al Tribunalului Satu Mare — Secția I civilă, și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 524D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale concretizată prin Decizia nr. 449 din 30 mai 2006.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 5 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.678/296/2015/a1, **Tribunalul Satu Mare — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.** Excepția a fost ridicată de Asociația GIR 2003 Satu Mare, cu sediul în Satu Mare, în calea de atac a apelului declarat împotriva încheierii ședinței din camera de consiliu din 16 noiembrie 2015, pronunțate de Judecătoria Satu Mare, într-o cauză având ca obiect dizolvare persoană juridică.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 sunt contrare prevederilor constituționale și convenționale invocate, întrucât nu prevăd valoarea prag în raport cu care o organizație cu scop nepatrimonial este în stare de insolvabilitate, iar tratamentul acestor persoane juridice este discriminatoriu și

arbitrar raportat la art. 5 alin. (1) pct. 72 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență. De asemenea, autoarea excepției consideră că inexistența valorii prag conduce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, norma criticată fiind lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, așa încât persoanele juridice cu scop nepatrimonial nu pot să își adapteze conduita.

6. În continuare, se susține că dispozițiile criticate generează un tratament discriminatoriu între persoanele juridice fără scop patrimonial și persoanele juridice cu scop patrimonial, în cazul celor din urmă starea de insolvabilitate fiind explicit definită ca reprezentând existența în sarcina acesteia a unui pasiv care depășește valoarea-prag de 40.000 lei. În cazul organizațiilor neguvernamentale, dispozițiile legale nu prevăd o valoare prag în raport cu care să se constate starea de insolvabilitate și să se dispună dizolvarea persoanei juridice fără scop patrimonial.

7. În final, autoarea excepției apreciază că dispozițiile legale criticate au un impact deosebit asupra dreptului fundamental la asociere, dizolvarea unei persoane juridice fără scop patrimonial putând fi solicitată de orice persoană, pentru sume derizorii, situate cu mult sub valoarea prag prevăzută de norma specială în materia insolvenței. Ca atare, în opinia sa, lipsa de claritate și previzibilitate a normei criticate suprimă și dreptul la un proces echitabil, întrucât instanțele judecătorești stabilesc în mod arbitrar care este suma în raport cu care o organizație neguvernamentală este insolubilă, dispunând dizolvarea acesteia.

8. **Tribunalul Satu Mare — Secția I civilă** apreciază ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate invocată, însă nu își motivează opinia.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. Astfel, arată că dispozițiile art. 56 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 au fost analizate în cadrul controlului de constituționalitate, în ansamblul său, în repetate rânduri, Curtea Constituțională statuând că aceste norme sunt conforme prevederilor art. 40 și art. 21 alin. (3) din Constituție. De asemenea apreciază că nu poate fi reținută critica raportată la prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și art. 124 alin. (2), având în vedere considerentele Deciziei nr. 449 din 30 mai 2006, prin care Curtea a statuat că „diferențele evidențiate de autorul excepției între procedura de dizolvare și lichidare a asociațiilor, fundațiilor și federațiilor și procedura reglementată de Legea nr. 64/1995 se datorează statutului juridic diferit al acestor forme asociative față de cel al

societăților comerciale. Acest aspect, însă, nu are nicio repercusiune asupra constituționalității textelor criticate”.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 31 ianuarie 2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 25 iulie 2005, cu modificările și completările ulterioare, având următorul cuprins: „(1) *Asociația se dizolvă, prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate: [...]*

d) când asociația a devenit insolubilă;”.

14. În opinia autoarei excepției, dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5), care consacră obligativitatea respectării legii și a Constituției, art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (3) privind accesul liber la justiție, art. 40 care reglementează dreptul de asociere și ale art. 124 alin. (2) referitor la înfăptuirea justiției. De asemenea, se invocă și art. 6 paragraful 1 și art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu privire la dreptul la un proces echitabil și, respectiv, la libertatea de întrunire și de asociere, precum și art. 12 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, privind libertatea de întrunire și de asociere.

15. Cu titlu preliminar, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat, cu valoare de principiu, că Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații se aplică asociațiilor, fundațiilor și federațiilor, în sens restrâns, constituite ca expresie a dreptului la liberă asociere, consacrat de art. 40 alin. (1) din Constituție și de art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Persoanele juridice nonprofit, care intră sub incidența Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, legiuitorul prevăzând formele asociative care nu intră sub incidența acesteia și care beneficiază de reglementări cu caracter special, și anume: partidele politice, sindicatele, cultele religioase [potrivit art. 1 alin. (3) din ordonanță]; persoanele juridice de utilitate publică — asociații, fundații sau alte organizații de acest fel — înființate prin legi, ordonanțe, decrete-lege, hotărâri ale Guvernului sau prin orice alte acte de drept public (potrivit art. 85 din ordonanță). În acest sens, a se vedea Decizia nr. 56 din 5 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 179 din data de 13 martie 2014.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile de lege criticate au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate exercitat prin prisma unor critici, în esență, similare, respingând excepțiile de neconstituționalitate.

În acest sens, sunt Decizia nr. 145 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 22 martie 2011, Decizia nr. 593 din 14 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 357 din 27 mai 2009, Decizia nr. 354 din 17 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 19 iunie 2009, și Decizia nr. 1.383 din 16 decembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 208 din 1 aprilie 2009.

17. Astfel, prin deciziile menționate, Curtea a reținut că prevederile art. 55—56 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 fac parte din cap. IX al ordonanței, care instituie o procedură specială de dizolvare și lichidare a asociațiilor, fundațiilor și federațiilor, ce are ca rezultat final îndeplinirea corespunzătoare a creditorilor, transmiterea bunurilor rămase în urma lichidării și radierea acestor forme asociative din Registrul asociațiilor și fundațiilor. Instituirea unei asemenea proceduri speciale este rezultatul faptului că asociațiile și fundațiile, astfel cum prevede art. 1 alin. (2) din ordonanță, sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, iar dizolvarea poate interveni și pentru alte motive decât cele strict economice. Este cazul, spre exemplu, al situațiilor când scopul sau activitatea asociației a devenit ilicită ori contrară ordinii publice, când realizarea scopului este urmărită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice ori când asociația urmărește un alt scop decât cel pentru care s-a constituit. De asemenea, Curtea a reținut că debitorul are la dispoziție toate mijloacele de probă prin care să se apere împotriva cererilor de dizolvare și lichidare, ordonanța în cauză neîngrădind în niciun fel folosirea acestora. Așa fiind, reglementarea legitimării procesuale a oricărei persoane interesate de a formula cerere de constatare a dizolvării unei asociații, în cazurile stabilite de art. 56 din ordonanța criticată, nu contravine dispozițiilor constituționale sau convenționale referitoare la dreptul de asociere, fiind de competența instanțelor judecătorești să verifice existența interesului de a promova o astfel de cerere.

18. Totodată, prin Decizia nr. 714 din 13 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 712 din 22 octombrie 2007, Curtea a reținut că diferențele între procedura de dizolvare și lichidare a asociațiilor și fundațiilor și procedura reglementată de Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 21 aprilie 2006 (abrogată de art. 344 lit. a) din titlul V din Legea 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din data de 25 iunie 2014) se datorează statutului juridic diferit al acestor forme asociative față de cel al societăților comerciale. Acest aspect, însă, nu are nicio repercusiune asupra constituționalității textelor criticate.

19. Având în vedere că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, cele statuate prin decizia menționată își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

20. Distinct de cele menționate, Curtea nu poate reține susținerea potrivit căreia dispozițiile de lege criticate sunt contrare prevederilor constituționale și convenționale invocate, întrucât nu prevăd valoarea prag în raport cu care o organizație cu scop nepatrimonial este în stare de insolabilitate, iar tratamentul acestor persoane juridice este discriminatoriu și arbitrar, raportat la art. 5 alin. (1) pct. 72 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

21. Sub acest aspect, Curtea observă că art. 5 alin. (1) pct. 72 din Legea nr. 85/2014 prevede că valoarea-prag reprezintă cuantumul minim al creanței, pentru a putea fi introdusă cererea de deschidere a procedurii de insolvență și este de 40.000 lei, atât pentru creditori, cât și pentru debitor, inclusiv pentru cererile formulate de lichidatorul numit în procedura de lichidare prevăzută de Legea societăților nr. 31/1990, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru creanțe de altă natură decât cele salariale, iar pentru salariați este de 6 salarii medii brute pe economie/salariat.

22. Relativ la discriminare, prin Decizia nr. 263 din 24 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 18 martie 2009, Curtea a statuat că aceasta este rezultatul unui tratament juridic diferit aplicabil aceleiași categorii de subiecte de drept sau unor situații care nu se deosebesc în mod obiectiv și rezonabil. Or, dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 sunt aplicabile asociațiilor și fundațiilor, persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, iar procedurile prevăzute de Legea nr. 85/2014 se aplică profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) din Codul civil, cu excepția celor care exercită profesii liberale, precum și a celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor, așa încât susținerea referitoare la pretinsul tratament discriminatoriu nu poate fi reținută.

23. Cu privire la invocarea principiului securității raporturilor juridice, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile referitoare la claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate. În ceea ce privește aceste condiții, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în mod constant, statuând că o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane — care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate — să își corecteze conduita (Hotărârea din 29 martie 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, Hotărârea din 23 septembrie

1998, pronunțată în Cauza *Petra împotriva României*), iar cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă (Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza *Sunday Times împotriva Regatului Unit*). De asemenea, în privința incidenței normelor de tehnică legislativă în cadrul controlului de constituționalitate, Curtea a constatat că, deși acestea nu au valoare constituțională, prin reglementarea lor legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care se conformează principiului securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare (Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În acest sens, a se vedea Decizia nr. 739 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 124 din 18 februarie 2015, sau Decizia nr. 754 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 17 februarie 2015. Din analiza textelor de lege deduse controlului de constituționalitate, Curtea constată că acestea îndeplinesc cerințele mai sus menționate, fiind norme clare, previzibile, care reglementează cât se poate de precis conduita persoanele juridice cu scop nepatrimonial.

24. De asemenea, Curtea constată că, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, procedura de judecată este prevăzută de lege, ceea ce înseamnă că legiuitorul este liber să stabilească modalitățile concrete prin care se manifestă accesul liber la justiție. Or, competența instanțelor judecătorești de a verifica existența interesului în promovarea cererii de dizolvare a asociației nu echivalează decât cu respectarea și garantarea accesului liber la justiție al asociațiilor.

25. În fine, pentru aceleași argumente, nu se poate susține că textele legale criticate încalcă art. 124 din Constituție.

26. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Asociația GIR 2003 Satu Mare, cu sediul în Satu Mare, în Dosarul nr. 3.678/296/2015/a1 al Tribunalului Satu Mare — Secția I civilă, și constată că dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. d) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Satu Mare — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 13 iunie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Bianca Drăghici

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 421

din 15 iunie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 388 alin. (3)
din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Asociația Alianța pentru Combaterea Abuzurilor din Brașov în Dosarul nr. 26.739/197/2015 al Judecătoriei Brașov și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 447D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, arată că dispozițiile art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală, care stabilesc că durata concluziilor procurorului, ale părților, ale persoanei vătămate și ale avocaților acestora poate fi limitată de președintele completului, îndeplinesc cerința privind previzibilitatea legii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 29 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 26.739/197/2015, **Judecătoria Brașov a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Asociația Alianța pentru Combaterea Abuzurilor din Brașov cu ocazia soluționării plângerii împotriva unei ordonanțe de clasare.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală încalcă principiul legalității, accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. În acest sens, arată că, în cauză, judecătorul de cameră preliminară a făcut aplicarea prevederilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală, în condițiile în care textul de lege criticat nu este incident în materia plângerii împotriva soluțiilor de

neurmărire sau netrimitere în judecată, întrucât vizează doar judecata în primă instanță. Astfel, consideră că dispozițiile art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală încalcă atât principiul securității juridice, care decurge din principiul legalității, cât și liberul acces la justiție și dreptul la un proces echitabil, în măsura în care — deși reprezintă o normă specială referitoare la desfășurarea dezbatelor în cadrul judecății în primă instanță — pot fi aplicate de judecătorul de cameră preliminară în procedura reglementată de dispozițiile art. 341 din Codul de procedură penală.

6. **Judecătoria Brașov** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Consideră că dispozițiile art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală îndeplinesc cerințele referitoare la calitatea legii, și anume precizia, accesibilitatea și previzibilitatea. De asemenea, având în vedere rolul judecătorului în procesul penal, invocă posibilitatea acestuia de apreciere, care nu trebuie să fie, în toate cazurile, prevăzută în mod expres și cu indicarea criteriilor. În acest sens arată că drept urmare a deciziilor Curții Constituționale nr. 599 din 21 octombrie 2014, nr. 663 din 11 noiembrie 2014, nr. 552 din 16 iulie 2015 și nr. 733 din 29 octombrie 2015, procedura plângerii prevăzute de dispozițiile art. 341 din Codul de procedură penală a suferit modificări importante, devenind una contradictorie, astfel că, în lipsa unor prevederi legale exprese în această materie, judecătorul a apreciat că sunt aplicabile regulile de la judecata în primă instanță, în condițiile în care acestea sunt compatibile cu procedura mai sus menționată.

7. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală este neîntemeiată. Astfel, arată că textul de lege criticat nu încalcă prevederile constituționale invocate, întrucât condițiile și limitele în care poate fi exercitat dreptul de a pune concluzii, inclusiv posibilitatea judecătorului de a aprecia cu privire la durata concluziilor orale, reprezintă opțiuni ale legiuitorului, care, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție, stabilește regulile privind procedura de judecată.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: „*Durata concluziilor procurorului, ale părților, ale persoanei vătămate și ale avocaților acestora poate fi limitată. Președintele completului poate hotărî că acestea trebuie să aibă o durată similară*”.

12. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autoarea excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității, ale art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, precum și ale art. 20 referitor la preeminența tratatelor internaționale privind drepturile omului, raportat la prevederile art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 47 privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că autoarea acesteia nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală, ci este nemulțumită, în realitate, de modul de interpretare, mai exact de aplicarea acestor

dispoziții de lege de către judecătorul de cameră preliminară sesizat cu o plângere împotriva unei soluții de netrimitere în judecată. Or, Curtea a statuat, în jurisprudența sa, că nu este competentă să se pronunțe cu privire la asemenea aspecte, ce țin de aplicarea legii (Decizia nr. 1.402 din 2 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 9 decembrie 2010, Decizia nr. 357 din 22 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 406 din 9 iunie 2011, Decizia nr. 785 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 3 februarie 2016, paragraful 17, Decizia nr. 145 din 17 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 10 iunie 2016, paragraful 19, Decizia nr. 698 din 29 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 6 martie 2017, paragraful 23, precum și Decizia nr. 149 din 14 martie 2017*), paragraful 14, și Decizia nr. 332 din 11 mai 2017**), paragraful 14, nepublicate în Monitorul Oficial al României la data pronunțării prezentei decizii). Aspectul criticat urmează a fi soluționat, în speță, de către judecătorul de cameră preliminară, întrucât interpretarea conținutului normelor juridice, ca fază indispensabilă procesului de aplicare a legii, respectiv aprecierea cu privire la aplicabilitatea dispozițiilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală — în procedura reglementată de prevederile art. 341 din Codul de procedură penală — sunt de competența instanțelor judecătorești. În cazuri similare, Curtea a reținut că a răspunde criticilor autorilor excepției într-o atare situație ar însemna o ingerință a Curții Constituționale în activitatea de judecată, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 126 din Constituție, potrivit cărora justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

14. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 388 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Asociația Alianța pentru Combaterea Abuzurilor din Brașov în Dosarul nr. 26.739/197/2015 al Judecătoriei Brașov.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Brașov și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 iunie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

*) Decizia Curții Constituționale nr. 149 din 14 martie 2017 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 586 din 21 iulie 2017.

**) Decizia Curții Constituționale nr. 332 din 11 mai 2017 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 16 august 2017.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 437

din 22 iunie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2)
din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 din Codul de procedură penală, excepție ridicată din oficiu de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală în Dosarul nr. 2.325/3/2016/a5, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.214D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune a se face apelul și în Dosarul nr. 1.352 D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată din oficiu de Tribunalul Arad — Secția penală în Dosarul nr. 6.828/55/2016/a1.

4. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Curtea, având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate ridicate în dosarele sus-menționate, din oficiu, pune în discuție conexarea Dosarului nr. 1.352D/2016 la Dosarul nr. 1.214D/2016. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu măsura conexării dosarelor. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, dispune conexarea Dosarului nr. 1.352D/2016 la Dosarul nr. 1.214D/2016, care este primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca neîntemeiată. Un prim motiv de inadmisibilitate are în vedere excepția de neconstituționalitate invocată de Tribunalul Arad, în privința căreia se susține că instanța nu s-a pronunțat, cu prilejul respingerii contestației formulate în camera preliminară, cu privire la nicio măsură preventivă, chiar dacă în cuprinsul încheierii pronunțate face referire la faptul că în cauza dedusă judecării a fost dispusă măsura controlului judiciar. Acest lucru este posibil ca urmare a menținerii de către judecătorul de cameră preliminară a măsurilor preventive și a judecării contestației formulate împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară înaintea expirării acestei măsuri. Pentru acest motiv se susține că textul criticat nu are legătură cu cauza care a revenit spre soluționare Tribunalului Arad. Un al doilea motiv de inadmisibilitate se referă la ambele excepții de neconstituționalitate și are în vedere faptul că, în cauzele analizate, judecătorul care a soluționat contestația împotriva încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară s-a pronunțat pe fond, iar ipoteza formulată cu privire

la posibilitatea contestării dispunerii sau menținerii măsurilor preventive este una strict teoretică. Cu privire la acest aspect se arată că există o jurisprudență constantă a instanțelor judecătorești potrivit căreia, atunci când o excepție de neconstituționalitate privește lipsa unei căi de atac, este declarată respectiva cale de atac și, înainte de discutarea admisibilității acesteia, este invocată excepția de neconstituționalitate, jurisprudență ce nu a fost respectată cu privire la excepțiile de neconstituționalitate invocate în prezentele dosare.

7. Pe fond se susține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Cu privire la pretinsa discriminare creată, prin textul criticat, între inculpați, se arată că, potrivit doctrinei referitoare la forma actuală a art. 348 din Codul de procedură penală, judecătorul soluționează contestația împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară se pronunță, în ceea ce privește măsurile preventive, cu privire la toți inculpații, indiferent dacă aceștia au formulat sau nu contestații. Mai mult, se observă că nici împotriva încheierilor pronunțate în apel, prin care sunt menținute, revocate sau înlocuite măsuri preventive, nu există căi de atac, așa cum, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală din 1968, nu exista o cale de atac nici împotriva încheierilor similare pronunțate în recurs. Prin urmare, se susține că soluția legislativă criticată este una constantă, neexistând o nouă cale de atac cu privire la măsurile preventive asupra cărora un judecător se pronunță, pentru prima dată, în ultimă instanță, care să poată fi exercitată de procuror sau de către inculpați, din acest punct de vedere toate părțile procesului penal fiind în aceeași situație juridică. Se arată că soluția legislativă analizată s-a impus în scopul evitării întoarcerii dosarului la judecătorul de cameră preliminară de la instanța de fond, pentru a se pronunța cu privire la măsurile preventive, în timpul soluționării, de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară, a contestației, formulate împotriva încheierii pronunțate de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța de fond, procedură ce determină întârzierea soluționării cauzelor în camera preliminară. Se conchide că legiuitorul a optat pentru soluția criticată având în vedere natura cauzei și exigențele administrării justiției. Se susține că, prin textul criticat, nu a fost adusă atingere substanței dreptului garantat prin art. 5 paragraful 4 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, noțiunea de „recurs” din cuprinsul acesteia neavând în vedere o cale de atac, ci accesul la un judecător care să se pronunțe cu privire la măsurile preventive, întrucât, cu privire la măsurile preventive, nu se impune asigurarea dublului grad de jurisdicție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

8. Prin Încheierea din 11 mai 2016 și Încheierea penală nr. 59 din 30 iunie 2016, pronunțate în dosarele nr. 2.325/3/2016/a5 și nr. 6.828/55/2016/a1, **Curtea de Apel București — Secția a II-a penală și Tribunalul Arad — Secția penală au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 348 din Codul de procedură penală și,**

respectiv art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată din oficiu, în cauze având ca obiect verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestului la domiciliu și, respectiv, soluționarea unei contestații formulate împotriva încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară referitoare la legalitatea sesizării instanței, în urma respingerii excepțiilor ridicate de inculpați.

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, întrucât nu permit exercitarea niciunei căi de atac împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară se pronunță asupra măsurilor preventive precizate prin rechizitoriu, această încheiere fiind definitivă. Se susține că, pentru acest motiv, textul criticat creează discriminare între inculpații ale căror astfel de contestații sunt soluționate de către instanțele de fond și cei ale căror contestații sunt soluționate direct de către instanțele investite cu soluționarea contestației, întrucât această diferență de regim juridic în privința dreptului de a promova o cale de atac împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra măsurilor preventive nu este generată de criterii obiective, care să țină de conduita părților, ci de operativitatea organelor judiciare. Pentru aceleași considerente se susține încălcarea, prin textul criticat, a dispozițiilor constituționale referitoare la folosirea căilor de atac și la accesul liber la justiție. Se susține, de asemenea, că, distinct de celelalte etape procesuale, în această fază procesuală, inculpatul și procurorul sunt privați de calea de atac prevăzută la art. 205 alin. (1) din Codul de procedură penală. Se arată că, pe de altă parte, dacă împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanța de control judiciar, spre exemplu de la curtea de apel, se pronunță asupra măsurilor preventive ar fi formulată o cale de atac, aceasta ar putea fi judecată doar de către judecătorul de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, care însă nu are competența materială de a soluționa contestații la încheieri privind măsurile preventive.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că nu trebuie făcută confuzie între contestația formulată împotriva soluției pronunțate de judecătorul de cameră preliminară conform prevederilor art. 346 din Codul de procedură penală și cea pronunțată de același judecător conform art. 207 din Codul de procedură penală. Se susține că în ambele situații pot fi formulate contestații și că acestea au obiect și regim juridic diferit. Se arată că, în timp ce contestația formulată potrivit art. 205 alin. (1), (4) și (5) din Codul de procedură penală, în materia măsurilor preventive, poate fi promovată în termen de 48 de ore de la pronunțare, sau, după caz, de la comunicare, fiind soluționată în 5 zile de la înregistrare, dacă a fost formulată de inculpat, și, respectiv înainte expirării duratei măsurii preventive, dacă a fost formulată de procuror, contestația împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra obiectului legalității și temeiniciei actelor de urmărire penală poate fi atacată cu contestație în termen de 3 zile de la comunicare, contestație care se soluționează la termenul stabilit de judecător în acest sens, conform art. 347 alin. (3) raportat la art. 345 alin. (1) și art. 344 alin. (4) din Codul de procedură penală. În acest context se susține că excepția de neconstituționalitate este argumentată prin critici referitoare la interpretarea și aplicarea prevederilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală și nu la încălcarea, prin acestea, a dispozițiilor Legii fundamentale. De asemenea se face trimitere la Decizia Curții

Constituționale nr. 414 din 25 mai 2006, prin care instanța de contencios constituțional a statuat că opțiunea legiuitorului de a nu fi prevăzută o cale de atac împotriva încheierii de menținere a măsurii arestării preventive, dată la judecarea în recurs a cauzei penale, nu poate fi considerată neconstituțională, deoarece, potrivit art. 129 din Constituție, „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Este atributul exclusiv al legiuitorului de a institui căile de atac și condițiile în care acestea pot fi exercitate.

12. Avocatul Poporului arată că textul criticat este constituțional și că își menține punctul de vedere reținut de Curtea Constituțională în Decizia nr. 663 din 11 noiembrie 2014.

13. Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie prevederile art. 348, respectiv art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală. Analizând motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține drept obiect al acesteia dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: „*În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investit cu soluționarea contestației, verifică legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 207*”.

16. Se susține că textul criticat contravine prevederilor constituționale ale art. 16 referitoare la egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1) și (2) cu privire la accesul liber la justiție, art. 23 referitoare la libertatea individuală, art. 24 cu privire la dreptul la apărare și art. 129 referitoare la folosirea căilor de atac.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că **dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală au fost modificate prin pct. 15 al articolului unic al Legii nr. 75/2016** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 334 din 29 aprilie 2016. **Anterior modificării lor prin Legea nr. 75/2016, prevederile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală aveau următorul cuprins:** „*În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 207*”.

18. Dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, în forma lor anterioară modificării mai sus referite, au făcut obiectul **Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 5 din 8 decembrie 2014 privind examinarea recursului în interesul legii** declarat de către Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție vizând interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 348 din Codul de procedură penală privind competența de a se pronunța asupra măsurilor preventive pe durata soluționării contestației

prevăzute de art. 347 din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 80 din 30 ianuarie 2015, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că *judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată prin rechizitoriu, a cărui încheiere prin care s-a dispus începerea judecării a fost atacată cu contestație, are competența de a se pronunța asupra măsurilor preventive, conform dispozițiilor legale care reglementează măsurile preventive în procedura de cameră preliminară, până la soluționarea contestației prevăzute în art. 347 din Codul de procedură penală. O interpretare contrară a dispozițiilor legale menționate, în sensul că judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară sau, după caz, completul format din 2 judecători de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, sesizat cu judecarea contestației prevăzute în art. 347 din Codul de procedură penală, ar avea competența de a se pronunța cu privire la măsurile preventive, ar conduce fie la excluderea căii de atac a contestației împotriva încheierii prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară, soluție care contravine flagrant dispozițiilor art. 205 din Codul de procedură penală, fie la soluția atribuirii competenței de a judeca această contestație judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară în raport cu instanța care exercită controlul judiciar pe calea contestației prevăzute în art. 347 din Codul de procedură penală, deși nu există nicio prevedere legală care să reglementeze această competență.*

19. Prin urmare, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 75/2016, toate incidentele procedurale referitoare la măsuri preventive apărute între data pronunțării încheierii judecătorului de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul, împotriva căreia a fost formulată contestație, conform prevederilor art. 347 din Codul de procedură penală, și data soluționării respectivei contestații de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, erau soluționate de către judecătorul de cameră preliminară care a pronunțat încheierea contestată.

20. În urma modificării art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, prin Legea nr. 75/2016, așa cum rezultă din analiza gramaticală a textului criticat, competența de a se pronunța cu privire la măsurile preventive, în intervalul de timp mai sus arătat, revine judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completului competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul în care instanța sesizată prin rechizitoriu este Înalta Curte de Casație și Justiție, învestit cu soluționarea contestației. În aceste condiții, **conform textului criticat**, în situația în care judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu, la cerere sau din oficiu, se pronunță cu privire la luarea, menținerea sau înlocuirea unor măsuri preventive, conform art. 348 alin. (1) din Codul de procedură penală, iar încheierea astfel pronunțată este contestată, potrivit art. 347 din același cod, și **măsurile preventive dispuse sau prelungite expiră anterior soluționării contestației de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară, competența de a se pronunța cu privire la respectivele măsuri preventive revine judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară.** Această soluție juridică reprezintă o excepție de la dispozițiile art. 347 alin. (4) din Codul de procedură penală, prevederi legale introduse, în cuprinsul art. 347 anterior referit, tot prin articolul unic al Legii nr. 75/2016, conform cărora în soluționarea contestației împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută. *Cum, împotriva încheierii prin care este soluționată contestația, formulată conform art. 347 din Codul de procedură penală, Codul de procedură penală nu*

prevăde posibilitatea promovării unei căi de atac, judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară se pronunță, în ipoteza juridică analizată, în primă și ultimă instanță asupra măsurilor preventive.

21. În aceste condiții, în ipoteza juridică analizată, împotriva încheierii prin care se dispune asupra măsurilor preventive de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară nu poate fi promovată calea de atac a contestației, prevăzută la art. 205 din Codul de procedură penală. De altfel, din analiza gramaticală a dispozițiilor art. 205 alin. (1) din Codul de procedură penală, așa cum acestea au fost modificate prin articol unic pct. 4 din Legea nr. 75/2016, rezultă că acestea nu pot fi, oricum, aplicabile în situația invocată în susținerea excepției de neconstituționalitate, întrucât prevăd, în mod expres, posibilitatea formulării contestației pe care o reglementează împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu dispune asupra măsurilor preventive. Prin urmare, *per a contrario* și astfel cum susțin instanțele care au sesizat, din oficiu, Curtea Constituțională cu prezenta excepție de neconstituționalitate, în ipoteza juridică avută în vedere, inculpatul și procurorul nu pot formula o cale de atac împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate cu rechizitoriul se pronunță, în primă instanță, cu privire la măsurile preventive.

22. Având în vedere considerentele mai sus prezentate, **Curtea urmează să analizeze dacă noua soluție legislativă încalcă vreuna dintre dispozițiile constituționale invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate.**

23. În acest sens, Curtea constată că, prin *Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 24 octombrie 2016, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanță de apel, este neconstituțională.

24. Prin decizia anterior menționată, paragrafele 15—24, Curtea a reținut că dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală sunt criticate din perspectiva **creării unei discriminări între inculpați în funcție de instanța care soluționează calea de atac a apelului — curte de apel sau Înalta Curte de Casație și Justiție —, întrucât cei judecați în apel de instanța supremă nu beneficiază de calea extraordinară de atac a recursului în casație.** Curtea a constatat că această critică este întemeiată, dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală **aducând atingere principiilor consacrate de art. 16 și art. 21 din Constituție privind egalitatea în drepturi, accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil**, în condițiile în care art. 40 alin. (2) din Codul de procedură penală prevede în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție judecarea apelurilor împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de curțile militare de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Astfel, Curtea a reținut că faptul că dispozițiile de lege criticate exclud posibilitatea atacării cu recurs în casație a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanță de apel, decizii prin care s-a soluționat fondul cauzelor, este de natură să înfrângă egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea dreptului fundamental de acces liber la justiție, în componenta sa referitoare la dreptul la un proces echitabil.

25. Curtea a reținut, totodată, că, pe calea recursului în casație, se asigură verificarea legalității unor hotărâri penale definitive — prin raportare la cazurile de casare expres și limitativ prevăzute de lege — ca garanție a respectării principiului legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție. Scopul recursului în casație fiind acela de a îndrepta erorile de drept comise la judecarea apelului, Curtea a constatat că

excluderea căii extraordinare de atac a recursului în casație împotriva deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție ca instanță de apel, decizii prin care s-a soluționat fondul cauzelor, creează discriminare atât pentru inculpat, cât și pentru celelalte părți — partea civilă și partea responsabilă civilmente — față de părțile din cauzele penale soluționate de curțile de apel ca instanțe de apel. **Astfel, deși se găsesc în situații similare, părțile beneficiază de un tratament juridic diferit în funcție de instanța care soluționează apelul, ceea ce contravine prevederilor art. 16 din Constituție, în condițiile în care tratamentul discriminatoriu nu-și găsește nicio justificare obiectivă și rezonabilă.**

26. De asemenea, prin *Decizia nr. 321 din 9 mai 2017**), nepublicată în Monitorul Oficial al României până la data pronunțării prezentei decizii, Curtea a reținut încălcarea art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1)—(3) și art. 129 din Constituție, drept care a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 21 și art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară raportate la cele ale art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești.

27. Pentru a pronunța această soluție, Curtea a încercat să determine dacă acest recurs se poate exercita numai în limitele controlului judiciar specific fiecărei tipologii de cauze, fiind limitată de ultimul grad de jurisdicție specific cauzei respective, sau dacă această cale de atac se poate exercita până la ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești.

28. Analizând jurisprudența anterior invocată, Curtea constată că ipoteza juridică criticată în prezenta cauză este similară celor analizate de Curtea Constituțională prin deciziile nr. 540 din 12 iulie 2016 și nr. 321 din 9 mai 2017. Astfel, lipsa unei căi de atac împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară celei sesizate cu rechizitoriul se pronunță, în primă instanță, asupra unor măsuri preventive dispuse în cauză creează discriminare, sub aspectul dreptului de a exercita căile de atac prevăzute de lege, între persoanele împotriva cărora au fost dispuse măsuri preventive în cursul urmăririi penale și al procedurii camerei preliminare și asupra cărora s-a pronunțat judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul, printr-o încheiere ce poate fi contestată, conform dispozițiilor art. 205 din Codul de procedură penală, și persoanele în privința cărora au fost dispuse măsuri preventive, în aceleași etape procesuale, dar asupra cărora judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară celei sesizate prin rechizitoriul se pronunță în primă instanță și care nu au dreptul de a exercita o cale de atac împotriva încheierii astfel formulate.

29. Cu privire la principiul egalității în drepturi, distinct de cele reținute prin deciziile nr. 540 din 12 iulie 2016 și nr. 321 din 9 mai 2017, Curtea constată că, în jurisprudența sa, a statuat că situațiile în care se află anumite persoane trebuie să difere, în esență, pentru a justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, Decizia nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013 și Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014). În același sens, instanța de contencios constituțional a reținut că principiul egalității în fața legii, prevăzut la art. 16 din Constituție, presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt

diferite (a se vedea Decizia nr. 545 din 28 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 473 din 6 iulie 2011). În fine, s-a constatat, prin aceeași jurisprudență, că reglementarea unor reguli specifice este permisă doar în cazul unor diferențe de situații, care însă trebuie să fie obiective și clare (a se vedea Decizia nr. 107 din 1 noiembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 26 aprilie 1996, Decizia nr. 782 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 406 din 15 iunie 2009).

30. Or, prin raportare la criteriile mai sus prezentate, Curtea apreciază că *cele două categorii de justițiabili avute în vedere în analiza prezentei excepții de neconstituționalitate se află în situații similare*, aspectul pronunțării asupra măsurilor preventive dispuse în privința lor de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul sau de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei anterior precizate nefiind de natură a justifica diferența de tratament juridic instituită de legiuitor referitoare la dreptul de a exercita calea de atac a contestației împotriva încheierilor pronunțate de instanțele anterior referite. Astfel, *diferența de tratament juridic criticată în susținerea excepției nu este justificată de un criteriu obiectiv și rezonabil*. De asemenea, situațiile celor două categorii de persoane nu sunt diferite în funcție de scopul urmărit de legiuitor, diferența de tratament creată părând să rezulte, mai degrabă, dintr-o lipsă de corelare a dispozițiilor procesual penale ce reglementează calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare, cu prilejul modificărilor aduse acestora prin prevederile Legii nr. 75/2016.

31. În ceea ce privește exercitarea căilor de atac, ca formă de asigurare a dreptului de acces liber la justiție, așa cum acesta este prevăzut la art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, așa cum, de altfel, s-a reținut prin Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016, într-adevăr, potrivit art. 129 din Constituție, exercitarea căilor de atac, de către părți și de către Ministerul Public, este asigurată în condițiile legii, dispoziție legală ce trebuie coroborată cu prevederile art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora procedura de judecată este prevăzută numai prin lege, însă, în vederea respectării principiului egalității în drepturi, odată instituită o cale de atac, aceasta trebuie asigurată, în mod egal, tuturor persoanelor care se află în situații similare.

32. Pentru aceste motive, Curtea apreciază că dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală **încalcă prevederile art. 16, prin raportare la cele ale art. 21 alin. (1) și (2) și cele ale art. 129 din Constituție.**

33. Având în vedere aspectele mai sus menționate, Curtea apreciază că fiind justificată reglementarea, de către legiuitor, în fiecare etapă a procesului penal, a unei căi de atac împotriva hotărârilor și a încheierilor prin care se dispune, în primă instanță, asupra măsurilor preventive. Mai mult, **lipsa contestației, în oricare dintre situațiile procesuale în care se dispune cu privire la măsurile preventive, ar echivala cu lipsirea inculpatului de dreptul de acces liber la justiție și de dreptul la apărare, astfel cum acestea sunt reglementate la art. 21 și art. 24 din Constituție.** De asemenea, în cazul dispunerii unei măsuri preventive privative de libertate, lipsa căii de atac împotriva hotărârii sau a încheierii prin care aceasta este luată este de natură a încălca dispozițiile **art. 23 din Constituție** referitoare la libertatea individuală. De altfel, în privința arestării preventive, art. 23 alin. (7) din Constituție prevede că încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege. Astfel, textul constituțional anterior menționat indică faptul că trebuie să existe o cale de atac, motiv pentru care legiuitorul este obligat să o reglementeze.

* Decizia Curții Constituționale nr. 321 din 9 mai 2017 a fost publicată ulterior în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 20 iulie 2017.

34. În acest sens, Curtea reține că măsurile preventive sunt măsuri ce au ca efect restrângerea, pentru perioade limitate de timp, a exercițiului unor drepturi fundamentale. Astfel, reținerea, arestul la domiciliu și arestarea preventivă, așa cum acestea sunt reglementate la art. 209—210, art. 216—217 și art. 218—art. 222 din Codul de procedură penală sunt măsuri preventive privative de libertate, privare ce presupune, *per se*, restrângerea exercițiului unui număr însemnat de drepturi fundamentale, cum sunt libera circulație, prevăzută la art. 25 din Constituție, dreptul la viață intimă, familială și privată, reglementat la art. 26 din Constituție, dreptul la informație, prevăzut la art. 31 din Constituție, accesul la cultură, reglementat la art. 33, și dreptul de asociere, prevăzut la art. 40 din Constituție. La rândul lor, măsura controlului judiciar și măsura controlului judiciar pe cauțiune, reglementate la art. 211—215¹ și art. 216—217 din Codul de procedură penală, sunt măsuri preventive neprivative de libertate, a căror dispunere este însoțită de impunerea, *ex lege*, în sarcina inculpatului a unor obligații ce au același efect restrictiv cu privire la exercitarea de către acesta a anumitor drepturi fundamentale, obligații prevăzute la art. 215 alin. (1) din Codul de procedură penală. În completarea regimului juridic astfel stabilit, organul judiciar care a dispus măsura preventivă poate dispune, în privința inculpatului, una sau mai multe dintre obligațiile reglementate la alin. (2) al aceluiași art. 215. În acest sens, prin Decizia nr. 712 din 4 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 15 ianuarie 2015, paragraful 20, Curtea Constituțională, analizând, din punct de vedere constituțional, natura măsurilor preventive, a constatat că acestea constituie ingerințe în dreptul fundamental al libertății individuale, prevăzut de art. 23 din Constituție, și că măsura controlului judiciar reprezintă, de asemenea, o măsură intruzivă ce poate afecta și alte drepturi și libertăți fundamentale, respectiv libera circulație [art. 215 alin. (2) lit. a)—b) din Codul de procedură penală], viața intimă, familială și privată [art. 215 alin. (1) lit. b) și alin. (2) lit. c), d), f), g) din Codul de procedură penală], libertatea întrunirilor [art. 215 alin. (2) lit. h) din Codul de procedură penală], munca și protecția socială a muncii [art. 215 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală] și libertatea economică [art. 215 alin. (2) lit. k) din Codul de procedură penală], reglementate la art. 25, art. 26, art. 39, art. 41 și, respectiv, art. 45 din Constituție.

38. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată din oficiu de Curtea de Apel București — Secția a II-a penală și Tribunalul Arad — Secția penală în dosarele nr. 2.325/3/2016/a5 și nr. 6.828/55/2016/a1 și constată că sintagma „sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investit cu soluționarea contestației” din cuprinsul acestora este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, Curții de Apel București — Secția a II-a penală și Tribunalului Arad — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 iunie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

35. Mai mult, Curtea constată că titularii dreptului de a formula contestația reglementată la art. 205 din Codul de procedură penală sunt inculpatul și procurorul. Or, având în vedere similitudinea situației pronunțării asupra măsurilor preventive de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu cu cea a pronunțării cu privire la asemenea măsuri de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, sub aspectul interesului de a putea contesta măsurile preventive dispuse în primă instanță, Curtea apreciază că textul criticat **încalcă dispozițiile constituționale ale art. 129, coroborate cu cele ale art. 131**, și în privința dreptului Ministerului Public de a exercita calea de atac a contestației în cazul în care judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate cu rechizitoriu se pronunță, în primă instanță, cu privire la măsurile preventive dispuse în cauză. Practic, în ipoteza juridică invocată în susținerea excepției, procurorul este lipsit de pârghiile necesare exercitării rolului său specific în cadrul procesului penal.

36. Având în vedere că dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală prevăd aceeași soluție juridică și cu referire la **completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investit cu soluționarea contestației, considerentele mai sus enunțate sunt valabile, în mod corespunzător, și în privința acestuia**. Și cu privire la acesta, prin Decizia nr. 5 din 8 decembrie 2014, mai sus invocată, s-a reținut că o interpretare contrară a dispozițiilor legale menționate, în sensul că completul format din 2 judecători de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, sesizat cu judecarea contestației prevăzute în art. 347 din Codul de procedură penală, ar avea competența de a se pronunța cu privire la măsurile preventive, ar conduce la excluderea căii de atac a contestației împotriva încheierii prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară, soluție care contravine flagrant dispozițiilor art. 205 din Codul de procedură penală.

37. Pentru toate aceste considerente, Curtea constată că dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 16, art. 21 alin. (1) și (2), art. 23, art. 24 și art. 129, întrucât exclud aplicarea dispozițiilor art. 205 din Codul de procedură penală.

Pentru magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop, semnează,
în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă,
prim-magistrat-asistent delegat,
Claudia-Margareta Krupenschi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 525

din 11 iulie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 906
din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Ingrid Alina Tudora	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Veisa.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 906 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Compania Națională Administrația Canalelor Navigabile — S.A. cu sediul în Agigea, județul Constanța, în Dosarul nr. 7.308/212/2016 al Judecătoria Constanța — Secția civilă. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.531D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 5 august 2016, pronunțată în Dosarul nr. 7.308/212/2016, **Judecătoria Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 906 din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost invocată de Compania Națională Administrația Canalelor Navigabile — S.A. cu sediul în Agigea, județul Constanța, într-o cauză civilă având ca obiect stabilirea de penalități.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate,** autoarea acesteia susține, în esență, că, prin prevederile criticate din Codul de procedură civilă, se încalcă accesul liber la justiție întrucât, în speță, „sunt prejudiciați de atitudinea discreționară a executorului judecătoresc, care a considerat exercitarea unui mijloc procedural, cum este contestația la executare, ca fiind un act de refuz de a pune în executare un titlu.” Apreciază că situația în care legiuitorul constrânge debitorul unei obligații să o îndeplinească sub sancțiunea unor penalități, în condițiile în care și-a exercitat un drept procesual contestând titlul executoriu, este vădit neconstituțional raportat la art. 21 privind accesul liber la justiție. Mai mult decât atât, chiar și posibilitatea legală acordată instanței de judecată de a înlătura sau reduce penalitatea, dacă sunt îndeplinite, cumulativ, cele două condiții, respectiv să se fi executat obligația și să se dovedească existența unor motive temeinice care să justifice întârzierea executării, lipsesc de eficiență juridică o eventuală contestație la executare.

6. **Judecătoria Constanța — Secția civilă** opinează în sensul caracterului neîntemeiat al excepției de neconstituționalitate, prin raportare la art. 21 din Constituție. Instanța de judecată apreciază că reglementarea legală criticată nu este de natură a conduce la încălcarea dreptului de acces la

instanță, debitorul putând exercita căile stipulate de lege împotriva titlului supus executării silite a obligațiilor de a face sau a obligațiilor de a nu face, în legătură cu care statuează art. 906 din Codul de procedură civilă.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și arată, în esență, că dispozițiile legale criticate nu sunt de natură să restrângă exercițiul dreptului de acces liber la justiție, în condițiile în care art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă recunoaște debitorului posibilitatea de a obține înlăturarea ori reducerea penalității, pe calea contestației la executare, hotărârea pronunțată cu privire la contestație fiind, la rândul său, supusă căilor de atac prevăzute de lege [art. 718 alin. (1) din Codul de procedură civilă]. În susținerea punctului său de vedere, invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, exemplu fiind Decizia nr. 756 din 31 octombrie 2006.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 906 din Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, potrivit căroră „(1) *Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare.*

(2) *Când obligația nu este evaluabilă în bani, instanța sesizată de creditor îl poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, să plătească în favoarea creditorului o penalitate de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu.*

(3) *Atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, penalitatea prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanță între 0,1% și 1% pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligației.*

(4) *Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților.*

(5) *Penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația*

prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.

(6) Încheierea dată în condițiile alin. (4) este executorie.

(7) Acordarea de penalități în condițiile alin. (1)–(4) nu exclude obligarea debitorului la plata de despăgubiri, la cererea creditorului, în condițiile art. 892 sau ale dreptului comun.”

12. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, aceste prevederi contravin dispozițiilor constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile de lege criticate din Codul de procedură civilă, cu denumirea marginală „Aplicarea de penalități”, fac parte din capitolul IV: „Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face” al titlului III: „Executarea silită directă” din cartea V: „Despre executarea silită” a Codului de procedură civilă.

14. Curtea constată că prevederile art. 906 din Codul de procedură civilă au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, prin raportare la aceleași dispoziții din Legea fundamentală, în acest sens fiind, spre exemplu, Decizia nr. 380 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 682 din 22 august 2017 sau Decizia nr. 272 din 27 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 18 iulie 2017. Totodată, Curtea reține faptul că, în reglementarea anterioară, o soluție legislativă similară era prevăzută în art. 580³ din Codul de procedură civilă din 1865, prevederi care, la rândul lor, au mai fost analizate și constatate ca fiind constituționale, exemplu fiind Decizia nr. 207 din 13 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 308 din 9 mai 2007.

15. Astfel, cu privire la critica de neconstituționalitate raportată la art. 21 din Constituție, Curtea a statuat că finalitatea reglementării privind aplicarea de penalități constă în determinarea debitorului rău platnic de a executa obligația la care este ținut în temeiul unui titlu executoriu, pe care numai el o poate executa, prin aplicarea unei amenzi civile stabilite pe zi de întârziere până la data executării. Prin exercitarea acestei constrângeri cu caracter pecuniar se urmărește contracararea manoperelor abuzive, ținzând la tergiversarea îndeplinirii obligațiilor asumate de debitor, în vederea asigurării celerității, ca exigentă imperativă a executării silite. Așa fiind, Curtea a reținut că ar fi illogic și contrar finalității urmărite de legiuitor ca încheierea de obligare a debitorului la plata amenzii civile să fie supusă unor căi de atac. Consacrarea caracterului irevocabil al acestei încheieri este, deci, în deplină concordanță cu finalitatea reglementării, fără ca prin aceasta să se încalce prevederile art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, întrucât, așa cum Curtea a statuat în mod constant, accesul liber la justiție nu înseamnă accesul la toate căile de atac și, deci, la toate gradele de jurisdicție, legiuitorul fiind suveran în a limita, pentru rațiuni impuse de specificul domeniului supus reglementării, un atare acces. Având în vedere acestea, nu se poate reține pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 21 din Constituție.

16. Curtea a reținut, de asemenea că, potrivit art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă, penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării. Prin urmare, debitorul are la îndemână calea contestației la executare pentru înlăturarea sau reducerea penalității stabilite de instanță, caz în care instanța va pronunța o hotărâre care poate fi atacată cu apel, potrivit art. 718 din Codul de procedură civilă.

17. De altfel, în sensul celor statuate prin jurisprudența instanței de contencios constituțional, și Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 16 din 6 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 258 din 13 aprilie 2017, a reținut că, având în vedere caracterul specific al executării obligațiilor de a face sau de a nu face, ce au în vedere contribuția esențială a debitorului (spre deosebire de obligațiile de a da, ce presupun predarea unui bun, care, în cazul refuzului executării voluntare,

pot fi duse la îndeplinire prin formele executării silite directe sau indirecte), a determinat necesitatea reglementării unor mijloace specifice de constrângere a debitorului obligațiilor cu caracter personal, *intuitu personae*. Prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare, a introdus, ca o noutate absolută în legislație, reglementarea unui nou mecanism pentru executarea obligațiilor de a face sau a nu face care nu pot fi aduse la îndeplinire prin alte persoane. Așa fiind, prin art. 905 din Codul de procedură civilă (devenit art. 906 după republicarea din 10 aprilie 2015) s-a prevăzut posibilitatea obligării debitorului la penalități de întârziere, ce vor fi încasate de către creditor, acestea reprezentând un mijloc indirect de constrângere a debitorului de a-și îndeplini obligațiile prevăzute în titlul executoriu. S-a consacrat, astfel, spre deosebire de vechea reglementare, dreptul creditorului de a folosi orice mijloc legal pentru a-l determina pe debitor să execute el însuși obligația, în natură. Astfel, natura juridică a penalităților este aceea de mijloc juridic de constrângere indirectă pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, acestea putându-se acorda independent de existența unui prejudiciu. Penalitățile nu se identifică cu daunele-interese compensatorii sau moratorii, fiind distincte de acestea prin finalitatea lor juridică, de sancțiune de drept procesual civil aplicată de instanța de executare debitorului pentru a-l constrânge să execute o obligație de a face sau a nu face ce implică un fapt personal, menită să înfrângă rezistența debitorului și care constă în obligarea acestuia la plata unei sume de bani în favoarea creditorului, pe zi de întârziere, fie într-o sumă fixă, fie într-un anumit procent, atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu. Întrucât penalitatea are un caracter provizoriu, nu este lichidă și nici exigibilă, încheierea prin care instanța a obligat debitorul la plata de penalități nu este susceptibilă de executare. De aceea, legiuitorul a permis creditorului ca, în termen de trei luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalităților în care debitorul nu își execută obligația, să se adreseze din nou instanței de executare cu o cerere prin care să solicite stabilirea sumei finale pe care debitorul trebuie să o plătească cu titlu de penalități, cerere asupra căreia instanța se va pronunța prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților. Totodată, legiuitorul a permis numai înlăturarea sau reducerea penalităților, pe calea contestației la executare, în condițiile art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă, fără să prevadă și posibilitatea solicitării succesive a sumei definitive datorate cu acest titlu. Natura juridică a penalităților, scopul reglementării lor, precum și asigurarea realizării efective a dreptului creditorului înscris în titlul executoriu, în corelare cu art. 1.516 din Codul civil, art. 1.527 din Codul civil și art. 906 alin. (7) din Codul de procedură civilă, conduc spre o astfel de interpretare.

18. Așa fiind, prin decizia precitată, Înalta Curte de Casație și Justiție a subliniat că penalitățile sunt un mijloc juridic lăsat la îndemâna creditorului, reglementat de legiuitor cu scopul de a obține constrângerea debitorului la executarea în natură a obligației cu caracter personal, fără a reprezenta valoarea prejudiciului suferit de creditor. Penalitățile nu au un caracter reparator, nu au drept scop acoperirea prejudiciului suferit de creditor, ci constituie un mijloc juridic de constrângere indirect pentru asigurarea executării în natură a obligațiilor, ele se pot acorda independent de despăgubirile la care creditorul este îndreptățit în temeiul art. 892 din Codul de procedură civilă, cele două categorii de sume având o natură și o finalitate juridică diferite. Este de subliniat faptul că încheierea pronunțată în condițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă se bucură de autoritate de lucru judecat provizorie doar în ceea ce îl privește pe debitor, deoarece, în cazul acestuia, legiuitorul a prevăzut în mod expres, la alin. (5) că, dacă execută obligația prevăzută în titlul executoriu, poate solicita reducerea sau înlăturarea sumei stabilite cu titlu de penalități pe calea contestației la executare, dovedind existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării. Pentru

creditor, legiuitorul nu a oferit un mijloc procedural pentru distinctă a solicitării unor despăgubiri pentru acoperirea integrală corelativă majorare a sumei deja stabilite, încheierea fiind, a prejudiciului în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă pentru acesta, definitivă și executorie potrivit art. 906 alin. (4) și și ale dreptului substanțial comun. (6) din Codul de procedură civilă, fără a-l lipsi, însă, de calea

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Compania Națională Administrația Canalelor Navigabile — S.A. cu sediul în Agigea, județul Constanța, în Dosarul nr. 7.308/212/2016 al Judecătorei Constanța — Secția civilă și constată că prevederile art. 906 din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Constanța — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 11 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ingrid Alina Tudora

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE
AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ

ORDIN

pentru aprobarea modelului, conținutului și instrucțiunilor de completare ale formularului (086) „Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA”

Având în vedere dispozițiile art. 22 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 23/2017 privind plata defalcată a TVA,

în temeiul art. 11 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 520/2013 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă modelul, conținutul și instrucțiunile de completare ale formularului (086) „Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA”, cod: 14.13.01.10.11/p.d., prevăzut în anexa nr. 1.

Art. 2. — Caracteristicile de tipărire, modul de difuzare, de utilizare și de arhivare ale formularului prevăzut la art. 1 sunt prevăzute în anexa nr. 2.

Art. 3. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 5. — Direcția generală proceduri pentru administrarea veniturilor, Direcția generală de tehnologia informației, Direcția generală de administrare a marilor contribuabili, precum și direcțiile generale regionale ale finanțelor publice și unitățile fiscale subordonate acestora vor lua măsuri pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală,
Mirela Călugăreanu

București, 21 septembrie 2017.
Nr. 2.743.

<h1 style="margin: 0;">086</h1> <p style="margin: 0; font-size: small;">Număr de înregistrare ca operator de date cu caracter personal 759</p>	<h2 style="margin: 0;">NOTIFICARE</h2> <h3 style="margin: 0;">PRIVIND OPȚIUNEA DE APLICARE A MECANISMULUI DE PLATĂ DEFALCATĂ A TVA</h3>	 <p style="margin: 0; font-size: x-small;">Agenția Națională de Administrare Fiscală</p>
--	---	---

I. DATE DE IDENTIFICARE A PERSOANEI IMPOZABILE											
DENUMIRE / NUME, PRENUME											
COD DE ÎNREGISTRARE ÎN SCOPURI DE TVA				RO							
DOMICILIUL FISCAL											
JUDEȚ			SECTOR			LOCALITATE					
STRADA						NR.		BLOC		SC.	
ET.		AP.	COD POȘTAL			TELEFON					
FAX				E-MAIL							
II. Reprezentare prin împuternicit/reprezentant fiscal											
Nr. act împuternicire Data											
Nume, prenume/Denumire											
Cod de identificare fiscală											
III. Opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA											
<p>În temeiul prevederilor art. 22 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 23/2017 privind plata defalcată a TVA, optez pentru aplicarea mecanismului de plată defalcată a TVA.</p> <p>Având în vedere această notificare, aplic mecanismul de plată defalcată a TVA începând cu ziua următoare înscrierii în <i>Registrul persoanelor care aplică plata defalcată a TVA</i>, afișat pe site-ul Agenției Naționale de Administrare Fiscală.</p>											

<p><i>Sub sancțiunile aplicate faptei de fals în declarații, declar că datele înscrise în acest formular sunt corecte și complete</i></p>
--

Numele persoanei care face declarația												
Funcția												
Semnătura												
Se completează de personalul organului fiscal												
Organ fiscal												
Număr înregistrare				Data înregistrare					/		/	
Numele persoanei care a verificat												

Cod: 14.13.01.10.11/p.d.

*) Formularul este reprodus în facsimil.

**Instrucțiuni de completare a formularului (086)
„Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA”**

Formularul (086) „Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA” se completează și se depune de persoanele impozabile înregistrate în scopuri de TVA, conform art. 316 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare (*Codul fiscal*), care optează pentru aplicarea opțională a mecanismului de plată defalcată a TVA, în perioada 1 octombrie 2017—31 decembrie 2017, în condițiile prevăzute de art. 22 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 23/2017 privind plata defalcată a TVA.

Formularul se completează înscriindu-se cu majuscule, citeț, corect și complet toate datele prevăzute de acesta. Formularul se întocmește în două exemplare, din care:

— un exemplar, semnat conform legii, se depune la registratura organului fiscal competent sau se comunică prin poștă, cu confirmare de primire;

— un exemplar se păstrează de către persoana impozabilă.

Completarea formularului se face astfel:

Secțiunea I „Date de identificare a persoanei impozabile”

Caseta „Denumire/Nume, prenume” se completează cu denumirea persoanei impozabile, respectiv a persoanei fizice, a grupului de persoane, a instituției publice, a persoanei juridice, precum și a oricărei entități capabile să desfășoare o activitate economică.

Caseta „Cod de înregistrare în scopuri de TVA” se completează cu codul de înregistrare în scopuri de TVA atribuit

potrivit art. 316 din Codul fiscal, înscris în certificatul de înregistrare în scopuri de TVA.

Înscrierea cifrelor în casetă se face cu aliniere la dreapta.

Caseta „Domiciliul fiscal” se completează cu datele privind adresa domiciliului fiscal al persoanei impozabile.

Secțiunea II „Reprezentare prin împuternicit/reprezentant fiscal” se completează de către împuternicitul desemnat potrivit art. 18 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, înscriindu-se numărul și data cu care împuternicitul a înregistrat actul de împuternicire, în original sau în copie legalizată, la organul fiscal sau de către reprezentantul fiscal desemnat în condițiile legii.

Rândul „Nume, prenume/Denumire” — se completează cu datele privind numele și prenumele sau denumirea împuternicitului/reprezentantului fiscal.

Rândul „Cod de identificare fiscală” se completează cu codul de identificare fiscală atribuit împuternicitului/reprezentantului fiscal.

Secțiunea III „Opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA” reprezintă exprimarea opțiunii persoanei impozabile de a aplica mecanismul de plată defalcată a TVA până la data de 31 decembrie 2017.

Începând cu data de 1 ianuarie 2018, aplicarea mecanismului de plată defalcată a TVA devine obligatorie.

ANEXA Nr. 2

**Caracteristicile de tipărire, modul de difuzare, de utilizare și de arhivare a formularului (086)
„Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA”**

1. Denumire: „Notificare privind opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA (086)”

2. Cod: 14.13.01.10.11/p.d.

3. Format: A4/t1

4. Caracteristici de tipărire:

— pe o singură față;

— se poate utiliza echipament informatic pentru editare.

5. U.M.: set (o filă)

6. Se difuzează gratuit.

7. Se utilizează pentru notificarea organului fiscal cu privire la opțiunea de aplicare a mecanismului de plată defalcată a TVA, în perioada 1 octombrie 2017—31 decembrie 2017.

8. Se întocmește în 2 exemplare de persoana impozabilă înregistrată în scopuri de TVA, potrivit art. 316 din Codul fiscal, sau de împuternicitul/reprezentantul fiscal.

9. Circulă:

— originalul la organul fiscal;

— copia la persoana impozabilă.

10. Se arhivează la dosarul fiscal al persoanei impozabile.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

